

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.
" " " " jum. an . . . 2 „ 50 „
Pentru România și străinătate pe an . . . 7 „ — „
" " " " j. a. 3 „ 50 „

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
„BISERICA și ȘCOLA“
Îar banii de prenumerațiune la
— „Tipografia diocesană în Arad.“ —

Ajutorarea bisericilor serace.

Sub 27. Decemvre 1882 nr. 3391 — P. S. S. Domnul Episcopu diocesanu Ioan Mețianu provocă pre preoții din eparchia Sa, ca la 27 Februarie a. c. ca și în Dumineca lăsatului secu de brânză — să dispună, ca în fie-care biserică să se porțe unu tasu pentru ajutorarea bisericilor din comunele serace, ce stau de presinte sub zidire. Inițiatorul întreprinderii acesteia, precum ni spune și pastorală, este însuși Veneratul Sinodul eparchialu, carele în fie-care anu primesce multe petițiuni dela comune serace, pentru a li se da vre unu ajutoriu la edificarea bisericeii.

În diecesa gr. or. română a Aradului preoții și poporenii de-o-potrivă cunoscem însemnătatea aședământului nostru bisericescu; biserică la noi nu însemnă numai unu simplu locu de rugăciune, ci e scutul vieții noastre național-romănesci, e adevărata casă alui Ddeu pe pământu, unde frații de o mamă ne adunăm spre a ne consola vedându-ne la olaltă într'unu corp compact și curat; e biserică moșilor și strămoșilor nostri, aședământu sântu și istoricu, carele ne-a păstrat pre noi până în ziua de astăzi. Dacă biserică ortodoxă n'ar fi fost, din întâmplările trecutului mai că am putea concluda, că nici popor romănu n'ar mai fi pe acestu pământ; biserică deci a fost în stare să ne conserve pre noi, să ni arătăm și noi stima și respectulu cătră ea.

Care va fi acelu preot, carele să nu se însuflească pentru cauza bisericeii, acăreia servitoru este!? Care va fi acelu mirănu romănu inteligent, carele să nu recunoscă însemnătatea istorică și puterea dădătoare de viață a bisericeii sale și deci să nu fie gata a contribui la rădicarea ei!? Care ar fi acelu plugar romănu, carele în timpuri bune și rele să nu cerce mân-

găere și scutu în biserică și deci să nu se grabască într'ajutoriu ei!? — Nu, nu credu ca în sinulu bisericeii și națiunei noastre să existe unu singuru credinciosu cu minte sănătoasă, carele să nu fie în stare a se însufleți pentru rădicarea bisericeii sale.

Și biserică, sântulu aședământu ne poftesce pre toți de-o-potrivă să venim într'ajutoriu ei. Prin pastorală susprovocată fratele mai seracu dice cătră celu mai cu putere: „Iubite Frate! noi amândoi suntem dela o mamă și până acuma totu bine am trăit la olaltă, tână Ddeu și deacum nainte frățietatea între noi; dar fiind eu aședat în locuri mai neroditoare, am și remas mai seracu de câtu tine; din prisosulu căstighulu teu tinde mâna ta și cătră fratele teu. Ddeu a lăsatu ca celu tare să ajute celu slabu, ca astfelu legătura între frați să se întărească; însăși vaza ta va fi mai mare și puterea ta mai tare, dacă și eu fratele teu așu fi mai mângaiat în casă și mai respectat naintea străinilor. Nu e cerșitoru carele bate acum la ușa ta, e însuși fratele teu, carele pre tine totdeauna te-a avut și te are la inima lui.“

Sunetu acestu par' că se aude din pastorală, vedevom resunetu. Până la 15 Martiu tote colectele au se fie substernute și nu me îndoesc, ele vor fi arătate la vederea publiculu, naintea întregii bisericeii.

Fie-care preot e provocat a face colectă, și eu credu că nu numai prin epitropu în biserică, ci facend-și o listă, va cerceta acasă pre poporenii inteligenți, maiestri și plugarii mai avuți și îi va îndemna la contribuire; nu me îndoesc, preoții voru emula între olaltă a colecta spre scopulu acesta câtu li va fi cu putință. Alte biserici, anume protestanții adună astfelu mi și mi pe fie-care anu pentru scopurile lor bisericesci și umanitare; ei încă sunt ca și noi — fără fondațiuni dela domnitori, dar și-au creat

în timpuri, și-și crează și astăzi contribuind aici la susținerea unui institut de învățământ ori orfanotrofiu, aici la rădicarea unei biserici serace ori spitalu pentru credincioșii lor. — Și nouă trebuie să ni cadă cu greu, când vedem oameni bătrâni, frați de-ai noștri, cu atestate dela comunele lor, cu pălăria în mână mergându la ușile străinilor și cerșind ajutoriu la rădicarea bisericeii din comuna lor. Sermanii oameni! Din câte locuri îi scotă pre ei nu numai din case, ci și din comune — la drumul de țară! — Sermanii oameni! umblă, din evlavie și dau socotă conștiințoasă, dar vai câtă de slabă este recompensată ostenela lor!

Noi preoții suntem puși ca factori de frunte la biserică; în spiritul bisericeii să întreprindem dară colectarea spre carea suntem provocați; provocarea ni vine dela Archiereul nostru, îndemnul dela sinodul nostru; rumegat este dară pasul ce s'a făcut, socotită e vocea, ce ni-a sunat.

Fondul nostru preoțesc încă a fost mic în început, acum vedem, că crește din an în an; și aceste colectări în mânele organelor noastre diecesane le va spori Ddieu și le va face folositoare nemului nostru românesc! C. g.

Discursu

pronunțat Duminecă în 13/25. Febr. a. c. la celebrarea parastasului anual pentru Emanuila Gojdu, de Ioan Russu, protopopu t.

Spune-voiu numele tei fraților mei, în mijlocul adunării te voiu lauda. Psalmu 21. v. 24.

Trecu anii și timpurile care le-a pusă Tatăl întru a sa stăpânire, și după cum trecu anii și timpurile, așa trecem și noi oamenii. Și precum se predau uitării timpurile și anii cei trecuți, așa se predau uitării și oamenii cari au trăit pe pământ și au murit. Rari sunt anii cari rămân în pomenirea oamenilor, și precum sunt rari anii de pomenire, așa de rari sunt și oamenii cari lasă după sine pomenire. Pomenirea precum despre timpuri, așa și despre oameni, poate fi plăcută, și poate fi bună, dar poate să fie și rea. Cu dragă ni aducem aminte de timpurile acele, de anii aceia, în cari a versat Ddieu darul său cu prisosință pe pământ; când sămînța aruncată în brasdele țarinilor a adus rodă îmbelșugată în grânarele plugariului; însă cu întristare recugetăm la acei ani când a stăpânit seceta, și câmpul n'a crescut ierba pentru pascerea vitelor, nici holdele n'au produs rodă spre susținerea oamenilor, când toți priviau cu întristare în viitoriu și suspinau, Ddome, Ddome!

Ne place a ni aduce aminte de anii în cari a domnit pace și liniște în țară, dar nu cugetăm cu bucurie la timpurile acele în care a fost țara turburată, când se întăritaseră popoarele unul asupra altuia, când resunau armele, când bubuia tunurile, când se aprindiau și ardeau orașele și satele, când se măcelau oamenii. Sunt timpuri de aducere aminte plăcută și sunt timpuri de aducere aminte neplăcută. În asemenea chip și despre oamenii cari nu se predau uitării, ale caror pomenire mai rămâne și după ce au trecut ei din viață, pomenirea lor poate fi plăcută, dar poate fi și neplăcută, poate fi bună, dar poate fi și rea. Ferice de cel ce lasă după sine nume bun și pomenire frumoasă între frați, și ticălos se poate numi acela care lasă după sine nume rău și pomenire urită.

Cine lasă pomenire bună? Acela care urmându lui Ddieu și poruncilor lui se silește sub totu decursul vieții sale a face atâta bine societății în carea trăește, pe cât numai poate. Și cine lasă pomenire rea? Acela care orbitu de patimile sale, de iubirea gloriei deșerte, orbitu de lăcomia întru adunarea bunurilor pământesci trecătoare, condus de nedreptate, lucră spre dirimarea, stricarea, paguba societății în carea trăește, minșește, înșală, fură, jăfuesce și răpescă; dar și cel ce are altmintrele purtare rea, care bate birturile, care jocă cărțile, care se predă beției, și nu poartă grige de casa sa, de soția sa, de copiii săi, ci ce are răsipescă și se prapădesce și pre sine și familia sa. Cum voru lăsa unii ca acestia nume bun după sine? Cum să fie pomenirea lor cu cinste? O nu! Pomenirea lor nu este frumoasă, ci este urită, defăimată și grețoasă. Nime nu dăce dintre cei cu minte, că unii ca acestia au fost oameni de omenie, ci niște pierduți, ticăloși, stricați, cari au purtat pe din afară chip de om pe sine, iar în însușirile lor, în simțmintele lor au fost mai pre jos decât ferele sêlbatică, mai pre jos decât vitele cele cu patru picioare, care sunt fără minte și se conduc numai de instinctu.

O cât este de nobilă a lăsa după sine nume bun și pomenire frumoasă la frații contimpurani și la urmânde generațiuni.

Și cum se poate face aceea, ca să rămână nume bun și pomenire onestă și prin urmare frumoasă, după noi? Așa! Să avem iubirea lui Ddieu în inimile noastre și iubirea acesta să o demonstrăm cu iubirea către deapropoale nostru. Ce dăce Mântuitorului nostru în S. Evangelie? Iată ce dăce: Să iubesci pre Domnul Ddeul tău cu totă inima ta, cu totu sufletul tău și cu totu cugetul tău și pre vecinul tău ca însuși pre tine. În aceste două porunci se cuprinde legea și prorocia. Și în adevăr, cel ce iubescă

pre Ddēu, acela împlinesce cu scumpătate tôte datorințele care le are cătră Ființa cea preamaltă, și face în viața sa atât bine cât pôte, știind că când va fi chemat de aici, din tôte câte, trudinduse, a agonisit, nu pôte să ducă cu sine nimic afară de faptele care le-a făcut în decursul vieții. Pentru aceea, dacă este binecuvântat cu avuția elu bucuros împarte pentru Biserică unde se laudă Ddēu, pentru școle unde învață tinerimea, pentru spitale unde se scutesc bolnavii cei sëraci; dă pe sēma bētrânilor celor neputincioși, pe sēma vēduvelor și orfanilor sëraci; satură pre celū flământū, adapă pre celū sētosū, îmbracă pre celū golū, după cum prescrie învățatura cea mântuitoare a lui Iisus Christosū. Elū nu face ca bogatul despre care dice Stă Evangeliē, că se îmbracă în porfiră și în visonū și se vesele în tôte dilēle lumnatū, iar de sēraculū celū ticălosū, de Lazar celū bolnavū, care zăcea înaintea ușii lui nici că-i păsa. Dacă nu e bogat în bunuri pământesci, însă e înzestrat cu învățatură și cu știință, își aduce aminte că Ddēu l'a pus în așa stare, cât s'a potut împodobi cu știință și cu lumnă, și pentru aceea mulțamindu-i, împărtașesce și elū între frați lumnă, învățându-i, stătuindu-i și dândule esemplu bunū, mai vīrtosū tinerimei. Iar de nu e nici avutū, nici e învățatū, elū e omū de omeniă, nu face reū nimenui, ci după puteri se silēsce a face bine, ce nu voesce să-i facă lui altulū, nici elū nu face altuia, și ce voiesce să-i facă altulū, face și elū altuia, cât pôte. Carele astfel lucră pôte avē nădejde bună că după ce va sfērși alergarea sa după ce va plini cursul sēu pe pământū, va lăsa după sine nume bunū și pomenire frumōsă, dar preste tôte pôte avē nădejde bună că va purcede, când va fi chematū dia viața, cu cugetū curatū și se va învrednici a auzi glasulū stăpânului: Bine slugă bună și credinciosă, preste puțin ai fostū credinciosū, preste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului teū.

Așa a fost bărbatulū acela, pentru a cărui odihnă sufletescă s'a celebratū părăstasulū de astăzi; așa a fost bărbatulū pentru alū cărui sufletū ne-amū rugatū, ca să fie aședatū în locū lumnatū, în locū cu verdētă, în locū de repaosū; așa a fost *Emanuilū Gojdu*, marele binefăcatorū alū Romānilorū gr. or. din Ungaria și Transilvania. A meritatū să se dică despre elū: Spune-voiū numele teū fraților mei, în mijlocul Bisericii te voi lăuda; a meritatū să se dică despre elū: pomenirea ta din generațiune, în generațiune. Căci nu numai până ce a fost în viața a făcutū multū bine, mai vīrtosū studinților romāni dela universitatea din Pesta, unde avea dēnsulū locuința sa, ci și la mōrtea

sa, aducându-și aminte de Ddēu care l'a înzestratū cu avuția, aducându-și aminte de vitrēga sōrte sub carea gemū Romāniū gr. or. aducându-și aminte, că în vinele lui curge sänge romānū, aducându-și aminte, că laptele cu care l'a nutritū Mama sa, a fost din peptū de Romānă, de tôte aceste aducându-și aminte, avuția sa, carea s'a suitū până la o sumă de 300,000 fl. a pus'o darū, a pus'o jertfă de bunū mirosū pe altariulū lumnării Romānilorū gr. or. ca tinerii lorū cari cercetēză științele mai înalte să se ajutore din darulū lui spre ajungerea scopului lorū. O ce faptă nobilă și frumōsă! O ce faptă gloriōsă și vrednică de laudă și de imitare! Ferice de tine, că tinerii cari s'au făcutū și se facū și astăzi părtași de ajutoriulū teū, diminēta și sēra trimitū mulțumirile sale cătră ceriū, la creatorulū care te-a creatū Romānū iubitoriu de națiunea și religiunea sa! Trimitū mulțumirile sale la ceriū și cu pietate cugetă pururea la binefăcatoriulū lorū. Ferice de tine suflete sublimū, căci Biserica ortodoxă romānă din Ungaria și Transilvania în tot anulū la ziua mōrții tale binecuvēntă numele teū, binecuvēntă pomenirea ta și te pune ca pre unū esemplu rarū, ca pre unū esemplu lumnosū, ca pre unū mare binefăcatorū înaintea națiunei romāne. Amin.

Femeea.

(Studiu istoricū-pedagogicū.)

(Continuare și fine.)

Am terminatū istoriculū femeii, ba, iată-mē, că pe nesciute ajunsei a vorbi despre timpulū de față glorificândū educațiunea și poziția femeii la poporulū, care este domnū preste oceanele lumei.

Fiind că mē oprii la Englitera încunjurată pretotindenea de mare, voiū rămānē și mai departe aici și vorbindū despre starea prezentă a femeilorū, voiū pași pre urmele aceluī fiu ingeniosū a Britaniei, care a fundatū logica inductivă: înțelegū pre *John Mill Stuart*. Egala îndreptățire a femeii și a bărbatului nu numai în cerculū familiarū și în referințe private, ci și înaintea legiū, în lume, în viața publică, acesta este principiulū normativū care îlū proclamă susū și tare lumnatulū Mill Stuart. Să deschidemū femeii diversele ramuri a-le vieții publice, să o facemū capabilă și să o îndreptățimū a ocupa acelea tuncțiuni, cari până astăzi le a monopolisatū „sexulū celū tare.” — Este o datină deșertă a lumiū, spune Mill Stuart, a considera pre femeē de neaptă pentru ocupațiunile, cari reclamă talentū și agerime de spiritū. Nu este justū a eschide jumētatea omenimei de la rangū și onoruri înalte. Societatea umană este preocupată de credința deșertă, cumcă femeea dela natură aduce cu sine o inferioritate imanentă. Acesta este o aserțiune rētăcită. Aū nu confirmă istoria deajunsū, cumcă pre multe terene ale cunoscinței și acțiunilorū omenesci s'au găsitū femei demne reprezentante; așa de exemplu pe terenulū politicū aū manifestatū femeea talentū deosebitū. Ve amintescū

pe Elisabeta și Victoria reginele Angliei; imperatrice ca M. Teresia și Catarina II; guvernătoare ca mama lui Carol VIII și sora lui Ludovicul piul în Franca, acestu talentu politicu e în adevăr dovedă suficientă, cumcă minorenitatea sufletescă a femeii este numai pretinsă, este numai o urmare firăscă a modulu diferit de educațiune, care nu ne pôte îndreptăți nici odată a enunța inferioritatea radicală și imanentă a spiritulu femeesc.

Nu este întru tôte dreptu, nici chiar acelu argumetu fiziologicu, care spune, cumcă creeri craniulu femeesc sunt în privința pondulu și a cantității mai ușori și puțin, prin urmare și lucrările spirituale sunt mai puțin intensive, mai superficiali decât la bărbatu. Dacă măsurăm pondalu crerilor la ambele sexe, aflăm cumcă creerulu femeesc este în calculu de mijlocu, după profesorulu Bischof, cu 134 gr. mai ușoru, iar volumulu craniulu cu 220 cc. mai îngustu decâtu la bărbatu, dar talentele nu depind numai dela pondulu și cantitatea crerilor, ci cu deosebire dela calitatea și structura lor internă; precum craniulu femeesc prin simetrie și plasticitate este mai presu decâtu a bărbatulu, chiar așa și creerulu femeii prin simetria părților sale și subilitatea texturii interne pôte să fie în multe privințe mai perfectu decâtu celu bărbătescu. — Apoi însuși creeri, mecanismulu supremu a naturii, ca și ori care altu organu numai prin încordare continuă cresc și se dezvoltă. — Puterile sufletesci ale femeii înclină deosebită cătră ce este practic; dela natură sunt dar menite a întregi nisuițele spiritulu bărbătescu, care iubind abstractiunile, cu sboru audace se avântă în lumea ideilor, apoi cu vedere acută scrutăză cașurile concrete, caută și găsece trășurile lor identice, din cari apoi crează principiile universale în domeniulu artelor și a științei. Bărbatul este mai multu epicu și adencu cugetătoriu iară femeea lirică și simțitoare. Natura femeii s'ar puté numi de caracteru anticu sau elinu, ba chiar orientalu, iar a bărbatulu natură modernă, nordică europenă. Prima poetică, a două filosofică. Ocupățiunile mai liniștite, cerculu mai îngustu de acțiune, care l'a croitu omeniea încă din anticitate pentru femece, au format sistemulu ei nervosu așa încātu în femeii nu predomină nici o putere, — ăice Iean Paul în „Lewana.“ — Ci pentrucă în genere, puterile lor sunt mai multu receptive, decâtu dezvoltătoare, ele sunt icóna fidelă a presintelu variabilu.

Spiritulu femeii cu multe talente practice se pôte mândri, dar pe lângă tôte acestea trebue să ne fie permisă a constata, cumcă în știință, filosofă și arte vr'o operă monumentală femeea încă nu a sêvicitu. Adevăratu este, cumcă vechii Eleni numărau pre Safo între poetii lor cei mari. Socrate stima pre Aspasia ca pre magistra sa. — Ast-feliu era în anticitate, dar în timpul de față trășura marcantă a tuturor creațiunilor literare și artistice a le femeii este lipsa de originalitate. Înțelegu originalitatea în măsură eminentă, pentrucă scrietorele veaculu modernu sunt destulu de bogate în idei originali. Cetiți de exemplu stilulu scrietorei Georges Sand, desfătați-ve în descrierea frumósă a Italiei dela Madame Staël, și nervii voru vibra chiar așa de plăcutu ca și când ați asculta ritmulu unei simfonii clasice. Însă pe lângă tôte, femeea n'a isbutitu încă pân' acum de a crea vr'o idee ilustră în știință sau vr'o concepțiune genială în arte, care să fi potutu fonda cutare școlă sau direcțiune nouă, să fi potutu crea o epochă.

Ôre cum să ne esplicăm lipsa de originalitate în lucrările științifice și artistice a le femeii? Este ôre acêsta minorenitate în adevăr inherentă spiritulu femeesc? Nu! — Căci chiar și fantășia creatore numai prin studiu intensiv se pôte califica de a produce opere monumentali. Tablourile prime a lui Rafael sémănă multu cu ale magistriloru sei. În dramele prime ale lui Shakespeare nu putem încă zări pre dramaturgul nemuritoru. Multă încordare, multu studiu se pretinde, ca se putem crea ceva originalu. Tocma spre acestu studiu intensiv și profund nu au datu omeniea pân' acum destulă ocașiune femeii. Dacă privim chiar și mersulu culturii universalii, ne convingem, cumcă secolii întregi trebue să trecă pentruca să se pótă nasce unu ce originalu și independentu. Clasicii Romanii au imitat și copiatu fôrte multu din literatura Elină. Dacă femeile n'ar fi cetitū nici odată nemicu, din ceea ce au scrisu bărbatii, atunci ele de siguru și-ar fi creatu o literatură propriă de sine stătătoare, iar acum, luând parte în viața spirituală totu mai multu, le preocupă literatura creată priu bărbatii, care mereu se apropie de splendoru supremă. Apoi nu sci delă natură sau dela educațiune lipsesce femeilor dorința internă de a-și immortalisa numele, pecând pre adevăratulu bărbatu eminentu ilu caracterisăză dorința pentru nume nemuritoriu, așa pre cum o esprimă grafulu frumou a lui Schiller:

Von des Lebens allen Gùttern ist der Ruhm das höchste doch,
Wenn der Leib in Staub zerfallen, lebt der grosse Name noch!

(Renumele este mai scumpu, decât ori ce tesauru în lume; corpulu în pulvere trebue se peră; dar numele mare traesce în eternu!) Renumel? Ce fantasmă deșertă! Cățu este de relativu și trecătoriu:

„Poți zidi o lume întregă, poți s'o sfărmi, ori ce ai spune,
Preste tôte o lopată de țerînă se depune
Mâna care a doritu sceptrulu universulu și gânduri
Ce au cuprinsu universulu încap bin' în patru scânduri!“

(Eminescu)

În inima femeii nu este ambițiunea nebună pentru nume nemuritoru, care pre bărbatu adeseori ilu face unu egoistū nefericitū. Pretensiunile ei sunt mai efemere: a fi admirată momentan, și fi plăcută în jurulu unu cercu îngustu sunt modestele dorințe a le femeii:

... zufrieden mit stillerem Ruhme,
Brechen die Frauen die Augenblühs Blume.

Esința chemărei femeesci dela natură graviteză cu deosebire cătră cerculu familiaru.

Astăđi înaintea legii bărbatul este preferitu față de femece, însă grație simțulu de justitate născutu cu noi, sunt destui indiviđi, a căroru consciința morală este mai umană decât însuși legile, sunt destui ômeni mai generosi decât legea; în familiile culte bărbatul cede spontan drepturi egale soției; dar apoi sunt iară indiviđi, în cari consciința puterii date prin lege nu deșteptă marinimiă, ci adeseori necruțare și despotismu. — Imi pôte însă reflecta cineva: fie ori cum ômenii, fie ori cum legea, o comunitate numai sub guvernământulu unei singure persone pôte prospera. Nu este așa. Ordinea naturală pretinde ca potestate familiară să se împărțesce între soțu și soție așa încât fie care să rămână în resortulu seu domnū necondiționat. — Averece, care a posedat'o bărbatul sau femeea înainte de căsătorie să rămână sub administrarea și manducerea părții respective

și după ce a intrat în viața conjugală — spune Iară Mill-Stuart. Și iată că în ziua de astăzi s'au realizat aceste dorințe și vestiri pătrunse de umanitate nobilă, cari le a rostit, cu vr'o două decenii mai înainte, graiul profetic a neuitatului filosofu Britan!

Din prima zi a anului 1883 în Anglia s'a pus în vigore legea, care asigură femeilor deplină independență și egalitate cu bărbatul în ceea ce privește proprietatea. Fiă care soțu va trăi în societatea sa cu deplină libertate de acțiune, și fără să fiă responsabilu unulu pentru altulu. Fiă care femeie căsătorită are dreptulu de a posedea și administra întraga ei avere mișcătoare și nemiscătoare. D'asemene în privința instrăinării de avere dreptulu femeii este nelimitat, ea pôte să facă cu averea ce-i place.

În modulul acesta se va pune doră o stavilă „vênătorei după avere.” Drepturile bărbatulu preste averea soției se estindă numai până unde permite ea. Ba chiar și rodulu muncii în viața conjugală este alu ei.

Starea justă a lucrurilor pretinde dar, cumcă femeea, ca soție, să nu fie însărcinată de a înmulți averea familiară prin lucrul mânilor sau a spiritulu sêu. Cercul domesticu i tinde atâtea datorițe, încât ar fi de dorit ca femeea încă și după emancipațiune să abdică de tôte ocupațiunile, cari conturbă mersul regulat alu afacerilor familiară, să se retragă dela totu ce nu se pôte aduce în consonanță cu condițiunea acêsta; așa dar soția respective mama pe lângă tôte că este emancipată, să fie reținută prin lege dela ocupațiuni sau oficii publice, împlinite spre sporirea averei, dar în detrimentul prosperității familiară. Rămână femeea atunci pe lângă datorițele cerculu domesticu; dară în anii tinereții fragede deschidă-i-se ocaziune destulă d'a se califica nu numai pentru cercul familiei, ci deprindă-se puterile ei și spre alte scopuri. Alégă-și unu ramu de viață, încât și la casă de veduvie sau necăsătorie să pôtă înfrunța de la sine calamitățile sorții.

Iată în aceste din urmă am desfășurat și am finit, și referitori la emanciparea femeilor, păreriile lui Mill-Stuart, după cari este evidentă destinațiunea femeii. Bărbatul se luptă cu lumea esternă împintinată de ambițiune și silită de cuvântul aspru a datoriței, care adese i streformă viața într'o oșină adevărată. Dară spiritul vitalu a femeii este iubirea; acêsta este sufletulu ei, acêsta este resortulu nerviloru sei, spune Iean Paul în „Lewana.” Înzestrată cu acêstă decore trimisă natura pre femeie în lume, concreșindu-i sublima chemare, de a educa generațiunile cu iubire pururea gata spre jertfă, de a împăca, de a consola și a însufleși la ce e bun și mărețu. — Nimicu nu este mai încântătoriu, decât blânda primăveră, când forța străbună a naturei, din elementele vechi, crează lumea organică de nou! În materia brută începe a vibra iară sêmența vieții, din somnul adâncu a ierlei animale se deșteptă, pe câmpiile verzi flori numeroșe resfiră parfumulu îmbătătoriu și în juru de ele se învêrte albina sirguitoare. Ceriulu e blându, iar din sinul nuoriloru se vârsă plôe fructificătoare preste agri, sêmența sêtosă o sôrbe, germenulu sprintenu răsare, apoi spicul auriu, atinsu de a sôrelui iubire ferbinte, își închină capulu greu spre pământu. Iată fapțurile la sinul naturei, iată natura ca mamă, iată icôna imponentă și vecinică a iubirii materne!

Iubirea mamei este creațiunea lui Dumnezeu. .... „privirea ei este răgăciune ferbinte, îngrigirile ei unu

cultu religiosu,” dice Iul. Pederzani. — Privirea îngrigită a mamei, zîmbetulu ei bine voitoriu sunt acele rațe, cari penetrând în inima copilulu îi luminează consciința. Formarea caracterulu, educațiunea morală — esința crescerei omenesci — numai mama singură pôte să o dea în măsură recerută. Spre a forma din fragedulu pruncu o persoană înzestrată cu înaltă libertate morală, este necesar a prodiga sacrificiu și iubire nemărginită, precum plâpânda flôre are multă lipsă de rațele solară, pentru ca să capete parfum și colóre. — Mama e o adevărată divinitate, care ne inspiră primele idei și primele simțeminte; numai ea este în stare a face din pruncul timid unu erou neînvinșu, din flica fluctuosă și vană, o femeie harnică și luminată. Prin forța iubirii nelimitate ea singură scie numai crea pe patrioții cei mari și salvatori popórelor.

Educațiunea trupescă și intelectuală să pôte concrede și unei persoane străine, dar o educațiune perfectă morală numai mama pôte se dea, sau o persoană, care scie iubi ca o mamă! A educa însămnă a forma unu caracteru, a sădi în sufletu libertatea morală; mamele sunt chemate a sêvêși acêstă operă mare. Acela, care și-a petrecut frageda copilărie sub scutul unei mame iubitoare, și s'a dezvoltat la rațele iubirii materne, acela și-a adunat puteri nêsécate pentru tótă viața, și a procurat elasticitatea spirituală, care nici odată nu-l va abandona. „Mama nu trăesce, decât pentru că noi trăim, nu se bucură decât pentru că noi ne bucurăm, și tótă puterea ei constă în iubirea-i fără de margini.” Iubirea maternă sêmănă cu colosulu puternicu dela Rhodos, — dice Damas, — care era rădîmat la unu portu unde veniau și debarcau năi din tôte părțile lumei, — așa precum iubirea mamei este unu simțemintu gigantic și precum la sinul iubitori alu mamei, alungat de orî ce tempestăți, totdeauna află adăpostu. Numai înaintea ei poți să descoperi fără rezervă dorițele și simțemintele; ea pentru tôte îți scie da unu sfat bun, unu cuvântu consolatori!

Uriășulu dela Rhodos de multu s'a sfărmatu, și astăzi numai ruinele triste ne dau scire despre colosulu marețu. Elu a perit, pentru că mâni omenesci l'au făcutu; dar iubirea mamei este eternă căci a sădit'o în inimă chiar Ddeu! — Istoria confirmă de ajunsu, cumcă pre bărbății cei mari mame vrednice i-au născut, mame iubitoare i-au educat; cercați și ve veți convinge ce mame au avut Göthe, Kant, D'Alembert, Schiller și Hume etc. apoi Iuliu Caesar și Constantin celu mare etc. — Dela mamă avem talentele intelectuali, iar firmitatea caracterulu, voința, partea esențială în omu, dela tată o eredită. Sufletulu fragedu a prunculu este formabilu ca cera, e o „tabulă rasă,” pe care mama cu penelulu iubirii gravază icôna venitoriulu. Pruncul va deveni bunu, mare și numele lui rostit cu fală de o lume întrégă sau perversu și acoperit cu înfămiă, după cum a fostu educat, după cum a ascultat de sfaturile mamei! — Asupra crescerei au influință nenumărate împrejurări, naturule pruncilor sunt forte diverse și mai pentru fie care am pôte serie o pedagogiă, însă influința decisivă asupra educațiunei o are mama. Inima ei găsesce pururea principiile aplicânde, ea este chemată a crea din pruncul sêu unu individ consciu, lucratori și utilu pentru societatea omenescă, căci dacă o familie vră ași împlini nalta sa misiune, trebuie să-și lărgescă orizontulu, să contribuie la binele comunu, să-și deschidă inima pentru d'apropole, căci scopulu esistenței nu

culminază în individ, ci în fericirea omenimei întregi câștigată prin jertfa singularilor! . . . . .

Dacă am vorbit, cu istoria în mână, despre timpii trecuți, dacă ne-am încercat a scrie despre pozițiunea prezentă a femeii, fie-ne acuma permisă a grai ceva și despre venitoriul ei. Venerațiunea femeilor se potențiază în acea măsură, în care se ridică termometrul culturii universale. Ele devin nobile și stimate sau selave și decădute, după cum este forma de guvernament. Acestu fapt, confirmat prin istorie de repetițe ori, ne luminează deajuns, ne indică profetică pozițiunea femeilor în venitoriul!

Veacul emancipat de astăzi nisuesce a realiza pretotindenea principiul „egalei îndreptățiri.” Iar venitoriul va estinde acel principiu sublim și asupra femeii, împărțându-i preferințele și drepturile, de cari se bucură astăzi numai „seculul tare.”

Venitoriul va deschide femeilor concurs liber în luptele pentru cultură, le va deschide terene numeroase de activitate, și apoi după ce femeia își va fi cercat puterile în diverse direcțiuni, sensul ei delicat i va arăta cercul de acțiune, care i l'a destinat înșăși nat. ra. Sunt ocupațiuni destule, pentru cari femeia este dără mai acomodată decât bărbatul. Ea pte să fie autore eminentă, e aptă pentru învățământul elementar, pentru de a fi crescătoare, pentru administrarea postală, comptabilitate, economiă etc. etc. Și dacă pre terenele aceste femeia în desteritate și dibăciă astăzi încă nu pte concurge cu bărbatul, pricina trebuie căutată mai mult în modul de educațiune, decât în slăbiciunea sau inferioritatea inerentă naturei femeesci. Imaginațiunea, spiritul femeii nu este ertat să rămână latent, e păcat ca se pără așa o sumă mare de forțe sufletesci. Venitoriul se va îngriji despre instruirea și educațiunea completă a femeilor, apoi le va admite la diversele ocupațiuni spre a puté concurge cu bărbatul. Acesta va fi o probă în adăvrul inocentă, căci dacă femeia cu dreptul cuvânt este spiritualmente inferiără, atunci starea ei socială pe lângă totă emancipațiunea nu se va schimba nici în venitoriul!

Sunt destui, cari cred, cumcă emanciparea va abate pre femeie dela cercul casnic și familiar, la care este ea destinată cu deosebire. Ce aserțiune rătăcită! Dacă o femeie posedă un cerc familiar care îi tinde destulă grijă, terenul destul d'a-se validita, îi satisface pre deplin dorințele și aspirațiunile, aceea pe lângă totă emanciparea nu și va negliga detorințele familiare nici mai departe; iar pe acelea escepțiuni, cari nu posedă un atare cerc sau pe lângă tte ocupațiuni domestice le rămâne destul timp liber și puteri superflue, lipsa de libertate în acțiune le va turmenta simțitor, aruncându-le în uritul unei nelucrări forțate.

„Femeia autonomă,” „femeia de sine stătătoare și independentă” este femeia venitoriului! O educațiune completă, un învățământ practic și temeinic o va face capabilă de a se purta și singură luptă pentru esistență; apoi față de actul căsătoriei încă va pași cu libertate deplină, fiind consciă, cumcă nici prin lipsă nici prin debilitate sufletescă nu este îndreptată cu totul la ajutorul străin; așa dar își va alege liberă soțul, și apoi față de el nu va pași nici ca o supusă, nici ca o minorenă, ci ca o soță egală îndreptătită, neaternătoare și autonomă în cercul ei de acțiune! Rătăcesc forte acia, cari cred, cumcă învățatura temeinică și serioasă va des-

poia pre femeie de grațiile și suavitatea ei feminină, toema din contră: nemicu nu pte promova fericirea familiei mai bine, nemicu nu va rădica prosperitatea vieții publice și sociale mai mult, *ca emanciparea femeilor prin educațiune și învățatură.*

Cumcă femeia numai între margini înguste închisă și reținută dela tumultul vieții publice și culturale își pte păstra nimbul femeesc, este un prejudic nedemn pentru veacul libertății și a culturi de astăzi! — Pe lângă tte acestea cercul familiar și rămâne pururea cel mai demn loc pentru femeie, dar un învățământ mai practic și mai temeinic decât cel prezent o va face pre femeie în venitoriul deplină autonomă și capabilă de a promova încă mai ușor și mai bine prosperitatea familiei și fericirea omeniei!

Educațiunea neegală, cultura neproportionată a sexelor este în adăvrul o nedreptate mare a timpului trecut și prezent! Mai multă lumină, mai multă învățatură este de lipsă!

Școli multe, școli perfecte ne trebuiesc, unde să pta primi femeia o cultură practică, solidă și de caracter național! Lumina emancipării omnilaterale numai atunci va răsări, când ambele sexe vor fi educate egal, sau cel puțin în o măsură mai proporționată; iar până atunci pretensiunile femeii față de emancipațiune le putem esprima, cu talentoasa scriitoare Fanny Lewald, în următoarele frumoase cuvinte: „Unterricht für die unwissenden und geringen, Anerkennung für die geistes reifen Frauen!“....

Nemuritoriul enciclopedist, Rousseau a dis: „Omenii vor fi totdeauna acea ce va plăcea femeilor, dacă voiți ca ei se devină mari și virtuosi, învățați pre femeie: ce este mărirea și virtutea!“....

Scopul final, cătră care trebuie să tindă tte nisințele educațiunii este: a-lu abate pre omul dela infamie și neadevr, și a-lu conduce cătră dreptate pe cărarea sublimă a virtuții, a-i da caracter firm, a-lu face liber moral.

„Tugend ist der Name für das Ganze des pädagogischen Zwecks“ — țice Herbart. — Errea de frunte a educațiunii publice de astăzi este, că se pune prea puțină străduință pe cultura morală, pe formarea caracterului. Nu este deajuns a desvolta numai puterile intelectuale, ci mai de lipsă este dără a înzestra inima cu simțeminte nobile. Scopul practic al educațiunii este dar: a reconstrui, a regenera lumea civilizată pe bazele lunei morale. Dar ore de unde va isvori această recreațiune?

„Nici școla, nici biserica nu va puté realiza opera renascerei morale, nici prin legi, nici prin regulamente nu se va împlini o revoluțiune socială, — ci numai prin educațiunea bună și morală în familie!“ . . . . . mit sanft überredender Bitte Führen die Frauen den Scepter der Sitte. În venitoriul femeia se va admite la diversele ocupațiuni publice, i se va da autonomia și armele învățaturei, apoi fiind ea liberă și autonomă de secură va întreprinde sarcina gravă de a da „*ună aventă nouă moralității*” și va converti societatea pe calea sublimă a virtuții!

Pe sinul matern repausă spiritul poporelor, moravurile și prejudețele lor! Câmpul fără flori diverse este despoiat de frumsețe și parfum. Omenimea fără națiuni ar fi o masă omogenă inertă; creșterea ce o dă mama, trebuie să fie dar pترunsa de iubirea națiunii, în care ne-am născut, înflăcărată de venerațiunea strămoșilor mari! . . . . .

Educațiunea se străduiesc a-ți da energia în

fapte, tăria voinței, ca să poți conduce frêul sortii caprițioase! . . . .

Creatoriulă a înzestrat pre femeie cu inimă gata spre jertfă, cu iubire nemărginită, cu suavitate împunătoare; I-a donat aceste însușiri spre a ferici omenimea, spre a plânta în sufletul generațiilor *virtuțile marș*, tăria voinței și *legea eternei morale*; căci pururea adevăratul este cuvântul clasic al poetului: „Kraft erwart ich vom Mann, des Gesetzes Würde behaupt Er; Aber durch Aumuth allein herschet und herche das Weib! . . . .

Forța și suavitatea, știința și virtutea, mintea și inima trebuie să se întregescă reciproc. Bărbatul duce facla științei, elă poartă resboinica armă, brațul lui tare este datoriu se apere cuvântul sacru a a legi, iar femeia cu scutulă *virtuții*, conservă flacăra candidelor simțeminte, guvernă sanctuariulă familiei înțeleptă, educă generațiile morală și așa pregătește gloria staturilor, apoi cu farmeculă suavității și iubirei sădesce în inimă însuflețirea pentru *virtute* și pentru totu ce este sublimă! . . . . .

Dr. Petru Piposă.

D i v e r s e.

* **Conferință publică** va ține, în farorea asociațiunei arădane, profes. de cantă și rituale *Petru Popoviciu*, Duminecă în 6/18. Martiu, asupra teme: „Pământulă și apa.“

* **Parastasă pentru Emanuilă Gojdu** s'a celebrat Dumineca trecută în biserica catedrală din Arad, la care parintele protopopă tit. Ioan Rusă, a pronunțat frumosulă discursă ce-lă publicămă mai susă.

* **Hirotonire.** *Vasilă Popoviciu*, teologă absolută, s'a hirotonită ca preotă pentru parochia Apată, în protopopiatulă Chișineului.

* **Concertulă și balulă** neguțătoriloră și măestriloră români din Arad a decursă Sâmbătă în hotelulă „Crucea albă“ cu ună succesă peste așteptare! Nu este misiunea noastră ca se prezentămă o descriere romantică aceste petreceri sociale, ci vom căuta numai ca să ne împlinimă detoria de cronică față cu ună evenimentă de-o importanță deosebită în viața noastră socială, acela adecă, când pentru întâia dată vedurămă elementulă românescă unită, fără osebite de rang și profesiune, într'o „horă mădră și frumoasă.“ când pentru întâia dată vedurămă în balulă română din Arad frumosulă și pitoresculă costumă națională. Și în respectulă acesta am puté numi balulă de estimpă *primulă bală română* în Arad! Da! primulă bală română, o repetă, pentru că afară de aspectulă seă românescă, elă avă meritulă d'a întruni întâia dată clasele societății noastre, plugariulă, profesionistulă și avocatulă, într'o singură societate românescă! În adevără sublimă ideă: a vedé elementele societății noastre unite și consolidate spre a forma falangă nebiruită contra cosmopolitismulă și a desnaționalisărei, ce amenință cu deosebire clasa de mijlocă a poporului, clasa profesionistiloră, ce mai avemă în orașe. În privința acésta meritulă pentru arădani trebuie dată Dlăi avocată *M. V. Stanescu*. Balulă neguțătoriloră și maiestriloră români, ce s'a aranjată la inițiativa și încurajările Dsale, trebuie privită ca manifestățiunea consciinței și a mândriei loră naționale. De aceea clasele inteligente incumbe sacra detorie a da ecoulă cuvenită acestoră nobile manifestățiuni! — Balulă a fostă precedată de concertulă esecutată după programă următoare: 1) „Destéptete române“ quartet, de corulă măestriloră. 2) „Omulă frumosă,

poesie de A. Mureșană, declamată de Ioan Miculașă. 3) „Doină“ populară de Alexandri cântată solo de Iulia Birdean. 4) „Modă nouă“ de I. Vulcan, declamată de P. Popoviciu. 5) „Mersulă armatei române“ cântat de corulă măestriloră. 6) „Omulă frumosă“ parodie de I. Grozescu, declamată de D. Mihalescu. 7) „Patria română“ cântată de corulă măestriloră. 8) „Tudoră Domnulă“ de I. Niculescu, cântată solo de Paulă Mina. Dlă profes. de cantă și rituale Petru Popoviciu, merită deosebită recunoscință pentru zelulă și activitatea desvoltată atâtă pentru constituirea și instruirea acestoră coră, câtă și pentru reușita concertului. După concertă au urmată apoi jocurile, care s'au continuată totă noptea până în dalbă și, cu o animare și veselie excepțională. Damele care au făcută onorea acestoră bală dându-i ună adevărată aspectu românescă prin costumele loră naționale, sunt Dómnele: Elisa Stanescu, Melania Pap, Iulia Dogariu, Sofia Popoviciu, Emilia Moșescu, Maria Văradia, Maria Mihalescu, Maria Lipovană, Sofia Mitronă, Lucreția Berte; apoi Dșorele: Aurelia Belințană, Reghina Teodorescu, Maria Cornea, Iulia Munteană, Emilia Răceană, Roza Mezin, Elena Șerbană, Sidonia Boroșă, Iulia Spătariu, Maria Adamoviciu, Iulia Stefanescu, Ana Lucaciă, Elena Cure. Afară de acestea au mai fost în costumă națională și câteva țerance române din Secusigiă, a căroră nume noi nu-lă scimă. Și aci trebuie să atingemă meritulă Dómnei Stanescu, d'a fi intradusă cea d'întăiu costumulă națională în salónele publice în Arad. *Calușeriulă*, istoriculă jocă românescă, a fost esecutată de 12 voinici în costumă națională cu o precisiune și tactă, ce au storsă admirarea și aplausele tuturoră privitoriloră. Iată numele braviloră calușeri: Alexandru Nemă (vatavă) Paulă Mina, George Bogdană, Florian Varadină, Petru Munteană, Vasilie Răceană, Dimitrie Mihalescu, Ioan Popoviciu, Mihăi Cociuba, George Mitron, Savu Vancu, Toma Frațilă. Din familiete române, afară de damele în costumă națională, au mai fost din Arad: Dna Paguba, Dna Suciă, ved. Popoviciu, Dna Ceonțea, Dna Cornea, Dșora M. Vancu, Dșora Florescu, Dna și Dșora Bocșană din Curticiă, Dna Opreană din Sânt-Nicolau-mică, Dna Bogdană din Sânt-Nicolau-mică, și altele. Între óspeții balului se află și Domni: Protosincelulă Iosifă Goldișă, Protosincelulă Filaret Musta, Domnulă Vincentiă Babeșă, judele Iuliu Petrică, Căpitanulă Margineană etc. Preste totă balulă au avută ună succesă splendidă atâtă morală câtă și materială. Venitulă este după cum se vorbesce, dela 400—500 fl.

* **Concertă în Semeacă.** Corulă vocală ală plugariloră români din Semeacă care e compusă din 35 membri, sub conducerea învățătorului St. D. Gregoriă Roșu, în 13/25. l. e. a aranjată ună „Concertă“, carele a meritată și merită totă lauda. Programă concertului a fostă următorea: 1) „Motto“ quartetă ese. de cor. v. 2) „Destéptăte rom.“ quart. ese. de cor. v. 3) „Nu desperăți“ poesie de I. Vulcană decl. de N. Neamță. 4) „So veđi mamă“ cuar. ese. de cor. v. 5) „Ce ni mai lipsese“ poesie de I. Vulcană decl. de G. Istină. 6) „Tatarulă“ quart. ese. de cor. v. 7) În locă de „Peneșă curcanulă“ fiindă morbosă decl. I. Roșă, s'a decl. „Movila lui Șurcelă“ prin G. Calușeriă. 8) Junimea parasiană“ quart. ese. de cor. v. [Ună Semeacană.]

* **Sinodulă protopopesă** (ală tractului gr. or.) rom. din Timișóra a decursă ieri (luni) în frumosă ordine și conțelegere. Din reportulă generală

să constată că toate intratele la protopopiatu și scaunul protopopescu au fost rezolvate, restanță nu e. Averile bisericesti se administrează în regulă, sporescu. Durerosă impresiune a făcutu reportul referitoriu la mișcămēntul poporațiunei: Numerul repositurilor pestrece cu multe sute pre celū alū născuților. Dintre toți născuții din anul trecutū, — n'a remasū nici unulū în viēță. În fie-care comună au grasatū epidemii între pruncuți. Constătându-se în unele comune „porniri moderne” prin cari tineretulū cu poterea votulū înpinge în laturī, neconsideră bētrānețele, s'a decisū a-sē emana o sfātuire cătră bētrāni, ca să admonieze pre tinerime: să nu abuzeze de libertatea constituțională, de carea se bucură pe terenulū bisericescū, ci sē-și eserceiteze drepturile lorū cu seriozitate și în moderațiunea slabiciunilorū tineretii. — Reporturile dlorū inspectorī școlari (I. Gradinariu și I. Munteanu) cetindu-se au constatāt multāmitoriū progresū și zelōsă îngrijire de învățământulū popularū. Dlū insp. Munteanu a făcutū d'odatā mai multe propunerī, și adeca: „fondurile școlare” de prin comune să se boteze „fonduri bisericesti spre scopuri culturale,” s. a. cari tōte s'au primitū astfelū că se recomāndā ven. consistoriū spre a introduce acēsta în diecesa întrēgā. În cātū pentru acestū tractū protopopescu s'a însărcinatū comitetulū protopopescu a lua în evidință și sub controla sa tōte fundațiunile școlare, și bibliotecele școlare. — În fine s'a luatū conclusū prin care totū comitetulū protopopescu este autorisatū a lucra și a aduna contribuiri benevole pentru înființarea unui fondū pe sēma înființāndeī diecese gr. or. rom. din Timișōra. — Sedința, fiindū bine cercetată, s'a rădicatū la ora 12^{1/2} la m. (Luminatoriulū.)

* Mēsuri contra beției. Ceea ce pricinuesce în prima linie sārăcirea masselorū muncitōre, e consumarea nemēsuratā de bēturi spirtuōse. În contra acestui viciū s'au luatū mēsuri legislative de mai multe state; dar fără mari rezultate. Chipulū celū mai nemeritū pare a-lū fi gāsītū Suedia. Orașulū Gothenburg începuse cu exemplulū. Se înființasā în acestū orașū o societate de omeni bogati dar cu dragoste de omenire, cari au luatū în arendā tōte cārциumile; din acestea o parte au fostū suprimate, iar în cele-lalte a începutū să vīndā bēturile spirtuōse prin funcționari de-ai ei dar după principii umane, numai pe bani gata și cu condiție ca venitulū să trecā în cassa comuneī. Sistema s'a afirmatū pe deplinū. Orașulū Gothenburg e ađi unulū din cele mai înfloritōre și comuna încasēzā pe anū cāte 6—700,000 mārci. Acestū exemplu e imitatū deja de 90 orașe ale Scandinaviei și de 19 ale Norvegiei. Mēsura ar fi din cele mai nimerite și la noi, nu numai din punctū de vedere economicū dar și higienicū.

† Necrologū. În 10. Faurū a repausatū bunulū epitropū alū bisericii din Leucūșesci Nicolae Furgian, în etate de 59 ani, — care în restimpū de 40 ani a servitū bisericeī cu atāta evlavie și credință în cāt a redicatū capitalulū santei bisericii dela 600 la 8000 fl. Întrēga comunā deplānge perderea acestui bārbatū care de și necārturariū, elū a sciutū sēvērsi fapte vrednice de imitatū și de alții. Fie-ī țerina ușorā și memoria eternā! (A. Roza, preot.)

Buletin meteorologicū.

Dina.	Luna.	Pressiunea aerului	Temperatura	Certulă
Sāmbātā	24. Febr.	771 mm.	—3.40 R.	ninge
Duminecā	25. „	772.8 „	4 „	norū
Lunī	26. „	765 „	5.5 „	„
Marți	27. „	773 „	4.2 „	seninū
Mercuri	28. „	767 „	4 „	ninge
Joi	1. Martie	762.8 „	5 „	„
Vineri	2. „	764 „	2 „	norū

Concursē.

Se. escrie concursū pentru parochia de a III-a clasā din Voivodi cu filia Cuzapū, în protopresbiteratulū Luncei, cottulū Bihorū, sistemisatā cu dotațiune de 401 fl. 32^{1/2} cr. v. a. la aprobarea Venerabilulū Consistoriū eparchialū oradanū dtto 28 decembre 1882 Nr. 1111. B. cu terminulū de alegere pe 21. Martiu 2. Aprile 1883.

Aspiranții la acēstā parochie sunt avisați recursele lorū ajustate conform stat. org. și Regulamentulū pentru parochii, a le tramite adresate comitetulū parochialū din Voivodi M. O. Domnū parochū comissariū Consistorialū Ioanū Lazēu, per Margitta p. u. Széplak în Szoldobagy, până în 18. Martiū a. c. căci cele mai tārđiu intrate nu se vorū considera, — iarā până la alegere în vr'o Duminecā ori serbātōre a-se presentā în sānta bisericā din parochia matre spre a-și arēta desteritatea în cāntāri și tipicū.

Voivodi la 3. Februariū 1883.

Comitetulū parochialū.

Conțelesū cu mine: **Ioanū Lazēu**, m. p. parochū gr. or. rom. comissariū consistorialū.

Se escrie concursū pentru parochia de a III-a clasā din Varvizū, cu filia Baromlaca, în protopresbiteratulū Luncei, cottulū Bihorū, sistemisatā cu dotațiune de 438 fl. 90 cr. v. a. la aprobarea Venerabilulū Consistoriū eparchialū Oradanū dtto. 28. Decembre 1882. Nr. 1110. B. cu terminulū de alegere pe 20. Martiu, (1. Aprile) 1883.

Aspiranții la acēstā parochie sunt avisați recursele lorū ajustate conform Statutulū Organicū și Regulamentulū pentru parochii, adresate Comitetulū parochialū din Varvizū a le tramite M. On. Domnū parochū comisariū Consistorialū Ioanū Lazēu, per Margitta, u. p. Széplak, în Szoldobagy până în 18. Martiu a. c., căci cele mai tārđiu intrate nu se vorū considera, — iarā până la alegere în vr'o Duminecā ori serbātōre a-se presentā în sānta bisericā din parochia matre, spre a-și arēta desteritatea în cāntāri și tipicū.

Varvizū la 2. Februariū 1883.

Comitetulū parochialū.

Conțelesū cu mine: **Ioanū Lazēu**, parochū gr. or. rom. comissariū Consistorialū.